

Zamolčana Gotenica

Magični gledalec

V času komunističnega režima je bilo zaprto območje Gotenice in Kočevske Reke prepovedana tema. O tem je pripovedoval dokumentarec na TVS.

Dokumentarni film na nacionalki z naslovom Gotenica – skrivnostni kraj zamolčane zgodovine se je spopadel s še eno prepovedano temo nekdanjega komunističnega režima. Gre za nekdanj strogo varovano območje na Kočevskem, ki je merilo okoli dvesto kvadratnih kilometrov in se o njem v javnosti ni govorilo, zasebno pa le šepetaje.

Gotenica ni bila kak majhen kraj. Pred drugo svetovno vojno je bila to velika vas, ena največjih, če en celo največja na Kočevskem. Štela je kakšnih petsto prebivalcev večinoma nemške narodnosti, t. i. Kočevjarjev, potomcev kolonistov, ki so bili v te kraje naseljeni v davnem 14. stoletju. Kakšna četrtna vaščanov pa je bila slovenskega rodu. Nemško prebivalstvo je bilo v prvih mesecih po razdelitvi Kraljevine Jugoslavije leta 1941 po dogovoru med Nemčijo in Italijo izseljenih in preseljenih v Zasavje, po vojni pa so bili, kolikor niso pobegnili, večinoma izgnani iz Jugoslavije.

Po vojni naj bi bila v Gotenici nastala velika živinorejska farma, kot nekakšen model novega socialističnega kmetijstva, a leta 1949 ji je bila namenjena druga vloga.

V času jugoslovanskega spora s Sovjetsko zvezo naj bi bil maršal Tito ukazal, da se po republikah ustanovijo nekakšni skrivni štabi, od koder naj bi v primeru sovjetskega vdora jugoslovanski komunisti vodili partizansko bojevanje. Žal avtorji niso povedali, kje naj bi druge nekdanje republike ustanovile podobne centre kot v Gotenici. Maršalov ukaz je izkoristil vodja slovenske Udbe Ivan Maček Matija in tako je nastalo zaprto območje, ki ga je poznal le ozek krog navšjih slovenskih komunističnih voditeljev. Vse je bilo tako skrivnostno, da je območje od jugoslovanske vrha menda videl le maršal Tito, ki mu seveda ni bilo dobro reči ne, če je kaj ukazal.

A drugim visokim jugoslovanskim funkcionarjem in niti vojski ogleda niso dovolili.

Gotenica je bila očitno prvenstveno zastraševalne narave. V prvi vrsti za slovensko javnost. Ljudski glas je vedel povedati, šepetaje seveda, da je ta ali oni zataval na omenjeno območje in izginil. Ta glas je tudi vedel, naj bi bilo tam nekakšno taborišče za najhujše nasprotnike režima, ki nikoli več ne bodo prišli na svobodo. Še celo to, naj bi bili tam še desetletja po vojni zaprti nemški vojni ujetniki. A vse to se je izkazalo za neresnično, ko je bilo območje po spremembi režima vsaj delno odprto za javnost.

Po drugi strani pa naj bi bilo to območje grožnja Jugoslaviji, češ da bodo slovenski komunisti od tam vodili odpor, če bi prišlo do razdora. Seveda je bil tudi to larifari, saj vodstvu slovenske partije nikoli ni zares padlo na pamet, da bi se Slovenija odcepila. Šlo je le za zavarovanje pozicij vodstva slovenske partije.

Res pa je ob osamosvojitvi Slovenije Gotenica odigrala pomembno vlogo. Tam se je skladiščilo orožje, ki je bilo nato uporabljeno v osamosvojitveni vojni. Tam so se urile enote, ki so v vojni odigrale najvidnejšo vlogo in tam je nastal zametek kasnejše Slovenske vojske, ki je v vojni nato zmagala. Graditelji Gotenice zagotovo niso računali, da bo njihovo nekdanje zaprto območje v bistvu pripomoglo k razsulu Jugoslavije. **D**

radijski program
za slovensko
manjšino
v sloveniji